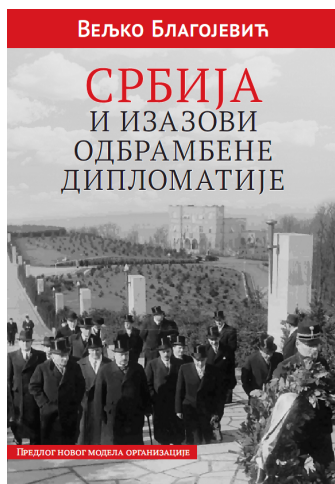

ПРИКАЗ КЊИГЕ ВЕЉКА БЛАГОЈЕВИЋА „СРБИЈА И ИЗАЗОВИ ОДБРАМБЕНЕ ДИПЛОМАТИЈЕ“

Татјана Милошевић*

Универзитет одбране у Београду, Институт за стратегијска истраживања

Вељко Благојевић, *Србија и изазови одбрамбене дипломатије*, Медија центар Одбрана, Београд, 2017, стр. 292.

Пред читаоцима је значајна монографска студија у којој се анализира историјски развој дипломатије и војне дипломатије, као њеног специфичног сегмента, правне и политичке функције одбрамбене дипломатије и њена организацијска решења у Републици Србији и појединим европским државама.

Структуру монографије чине: предговор (9 страна); теоријско одређење дипломатије и одбрамбене дипломатије као спољнополитичке функције

државе (63); одбрамбена дипломатија у националном и међународном јавном праву (30); организација савремене дипломатско-конзуларне службе и одбрамбене дипломатије (65); концептуални модел организације одбрамбене дипломатије Републике Србије (54) и закључна разматрања (24).

Развој савремених међународних односа довео је до промене садржаја појма војна дипломатија, који је попримио квалитативно и квантитативно нове садржаје и појавне облике и форме. Аутор монографије је, по први пут у српској литератури, понудио свеобухватну дефиницију одбрамбене дипломатије која представља значајан одговор на промењене међународне околности и организације и функционисања система одбране савремених држава. То је значајан допринос политиколошкој и правној науци јер се наведени појмови везани за политику одбране, одбрамбене интересе, изасланства одбране и слично, користе у званичним документима често без научно заснованих дефиниција.

Пораст међузависности између субјеката међународних односа и убрзавање токова догађаја на међународном плану је неизбежна последица глобализације. Отуда, аутор с правом закључује да ће због наведених чињеница и изразитог техноло-

* др Татјана Милошевић је научни истраживач.

шко комуникационог развитка човечанства, међународни односи су добили страховито убрзање у којима велики и опремљени спољнополитички апарати имају више могућности да прате кретања у међународним односима и правовремено реагују. За разлику од њих, средње и мање државе су принуђене да своје потенцијале ангажују селективно у складу са спољнополитичким приоритетима.

Због тога је важно имати добро организован и професионалан државни апарат који се бави спољном политиком на начин који је у сагласју са условима у међународним односима. У том контексту, аутор сагледава организацијско-функционалне могућности стварања оптималног модела за деловање одбрамбене дипломатије Републике Србије са свим њеним специфичностима у односу на њен политички и правни систем, спољнополитички положај и приоритете, традицију и културу. Аутор методолошки исправно износи одређене мањкавости садашње организације одбрамбене дипломатије Републике Србије, анализирајући њено функционисање кроз начела функционисања датих у Стратегији одбране, и развија два модела чијом се применом у систему одбране може поставити организацијска структура представништва система одбране у иностранству, у складу са страним искуствима и дугорочним спољнополитичким опредељењима. Издвојени модели су условно названи „класични“ и „модерни“ модел управљања одбрамбеном дипломатијом. Први модел представља традиционални модел управљања одбрамбеном дипломатијом у коме је Војнообавештајна агенција централни управљачки орган, а други подразумева централизацију управљачке функције организацијској јединици задуженој за међународну војну сарадњу.

Међутим, аутор се и у наведеном случају сусрео са проблемом недостатка усвојене Стратегије спољне политике, која би представљала полазну основу за дугорочно организацијско-функционално решење одбрамбене дипломатије Републике Србије. Због тога је аутор предложио нови концептуални модел организовања одбрамбене дипломатије. Предложени концептуални модел је осмишљен на такав начин да организацијски и функционално задовољи специфичности функције одбрамбене дипломатије, као сегмента општег дипломатског наступа, уз истовремено обезбеђење начела функционисања система одбране у складу са Стратегијом одбране Републике Србије и Стратегијом националне безбедности. Аутор је тако формирао концептуални модел да обезбеђује отклањање недостатака класичног и модерног модела управљања представништвима система одбране, посебно ограничења везана за конспиративност деловања Војнообавештајне агенције, с једне стране и недостатака традиције и колективног искуства организационе јединице Министарства одбране задужене за међународну војну сарадњу, с друге стране. Истовремено, преко помоћника министра за политику одбране, обезбеђен је једноставан приступ министру одбране, који је према позитивном законодавству Републике Србије одговоран за усмеравање одбрамбене дипломатије. Предложени концептуални модел је довољно флексибилан да обезбеђује реализацију спољне политике у области одбране, у складу са променама у међународним односима. Управо је то и његов највећи квалитет, јер се предложеним моделом обезбеђује политичком руководству државе да мења тежиште ангажовања представника система одбране у иностранству са сарадње на информативно деловање и то без видљивих индикатора које заинтересоване стране могу да уоче.

Компаративна анализа у организацијско-функционалних решења одбрамбене дипломатије појединих европских држава резултирала је идентификацијом појединих у пракси потврђених решења која би се могла применити на организациона решења у систему одбране Републике Србије. Полазећи од компаративне анализе начина организовања националних система одбрамбене дипломатије у страним државама, њихове позиције у међународној политици и спољнополитичких приоритета, аутор је доказао да у овим државама постоји јасно изражено тежиште у организационом и функционалном смислу, али да су сви модели организовања централизованог и у функцији реализације приоритета спољне политике.

Резултати истраживања ове монографије показали су неопходност редефинисања организације, управљања, усмеравања, координације и контроле одбрамбене дипломатије у складу са условима у савременој међународној политици и спољнополитичких приоритета Републике Србије. Аутор с правом истиче мноштво примера страних држава, које су се такође суочиле са сличним изазовима, и даје њихова решења, али без намере да целовито примени страна искуства, већ да укаже на могуће опције решавања проблема. Указао је на неопходност континуираног преиспитивања организацијско-функционалне постављености одбрамбене дипломатије у односу на промене у међународној политици и приоритета спољнополитичког деловања, с једне стране, и потребе да се организација система одбране што ређе мења јер то утиче на његову стабилност.

Употребљена је разноврсна и многобројна литература, укупно 321 библиотечких извора, углавном правне, историјске и политиколошке провинијенције. Окосницу коришћене литература чине референтна дела из наведених наука, односно конкретне области научног истраживања, која је зналачки и са мером уклопљена са савременим насловима који указују на развој науке у областима које разматра монографска студија.

Монографија је добро технички опремљена, садржи шеснаест шематских приказа или слика, резиме на енглеском и руском језику, као и регистар личних имена и предметни регистар. Посебно треба издвојити чињеницу да монографија садржи 613 фундуса којима је аутор настојао да олакша читаоцима разумевање сложене материје којом се бави, али и да избегне скретање пажње од кључних проблема које студија разматра. Издавач монографије је Медија центар Одбрана Министарства одбране Републике Србије из Београда и штампана је у тиражу од 300 примерака.